

Započtení mimo vzájemnost (compensatio ex personae tertii) v obchodněprávních vztazích

Abstrakt

Předmětem této práce je nalezení odpovědi na otázku, zda je zákonný výčet případů, kdy lze započíst mimo vzájemnost, taxativní. Potažmo, zda je možné si započtení nevzájemných pohledávek sjednat. Činila jsem tak pomocí analýzy vybraných případů započtení mimo vzájemnost. Popsala jsem případy v zákoně výslovně zakotvené, stejně jako ty, k nimž se již vyjádřil Nejvyšší soud. Mým cílem bylo objevit smysl a účel, které mají tyto výjimky společné, a s jejich znalostí později stanovit postup, který povede k odpovědi na otázku, zda je možné v daném konkrétním případě mimo vzájemnost započíst.

V první části práce jsem vyložila, co je myšleno právem věřitele požadovat uspokojení vlastní pohledávky. Došla jsem k závěru, že jde nejen o případ, kdy je věřitelova pohledávka splatná, ale i o případ, kdy je čas plnění stanoven ve prospěch věřitele (§ 1962 odst. 3 OZ). Tento závěr jsem použila jako argument v dalších částech své práce.

V následující části jsem kategorizovala způsoby započtení mimo vzájemnost. Dále jsem tyto způsoby podrobně rozebrala. Zodpověděla jsem s nimi související vybrané otázky a z nich poté dovodila smysl a účel daného případu započtení mimo vzájemnost.

Nejprve jsem se věnovala oprávnění dlužníka započíst mimo vzájemnost při pasivní i aktivní solidaritě. Následovala část věnovaná postoupení pohledávky a právu dlužníka započíst vůči postupníkovi pohledávku, kterou měl dlužník v době postoupení za postupitelem. Do této části jsem zařadila i dva případy, na které se pravidla o postoupení také vztahují. Konkrétně započtení mimo vzájemnost v případě subindosamentů a situaci, kdy třetí osoba vědomě splnila dlužníkův dluh bez jeho souhlasu a aniž by k tomu byla povinna. Poté se věnuji kontroverznímu rozsudku, v němž Nejvyšší soud nepřiznal ručiteli právo započíst vůči věřiteli pohledávky dlužníka. S tímto závěrem jsem nesouhlasila a navrhla, aby bylo ručiteli za této situace alespoň přiznáno právo odepřít věřiteli plnění. V další části jsem popsala, proč nemá výstavce finanční záruky obecně právo započíst vůči věřiteli pohledávky dlužníka. Navrhla jsem, za jakých předpokladů bych dovolila stranám sjednat si započtení nevzájemných pohledávek s upozorněním na to, jak v současné době tyto dohody posuzuje Nejvyšší soud.

Na závěr této práce jsem shrnula, proč je možné započíst mimo vzájemnost i tehdy, když to zákon výslovně neumožňuje. Současně jsem navrhla postup, podle něhož je možné na řešenou otázku odpovědět i ve zde neřešených případech.

Klíčová slova: započtení, vzájemnost, námitka